

Zeszyty Naukowe Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego nr 16 rok 2011

Oto 16. numer naszego rocznika naukowego.

dr med. Zbigniew Kledecki
Redaktor Naczelny

Piotr Suda
Zespół Gianottiego i Crostiego
rzadko rozpoznawana dziecięca dermatoza
(z Oddziału Chorób Dziecięcych Wojewódzkiego
Szpitala Zespolonego im. L. Perzyny w Kaliszu;
ordynator: dr n. med. Piotr Suda)

Streszczenie

Zespół Gianottiego i Crostiego (dziecięce grudkowe zapalenie ciągłe skóry kończyn – L 44.4 wg ICD10) jest chorobą skóry występująca prawie wyłącznie w wieku dziecięcym. Rozpoznaje się na podstawie charakterystycznego wyglądu i lokalizacji wykwitów skórnych. Morfologicznie wykwity bardzo przypominają drobne pęcherzyki, ale są drobnymi grudkami z płaskim, żółtym wierzchołkiem.

Obszary skóry objęte wysiewem ograniczone są do dystalnych części ciała – kończyn, policzków i pośladków. Ze względu na fakt, że pierwsze opisy zespołu Gianottiego i Crostiego pojawiły się w literaturze medycznej dopiero przed 50 laty, jest on rzadko rozpoznawany zarówno przez pediatrów, jak i przez dermatologów. W niniejszym artykule omówiono aktualny stan wiedzy na temat tego zespołu oraz przedstawiono 3 przypadki dzieci z zespołem Gianottiego i Crostiego zilustrowane fotografiami zmian skórnych.

Jerzy Manasterski , Ewa Biedermann
Zębopochodna zgorzel gazowa szyi
(z Oddziału Otolaryngologicznego Wojewódzkiego
Szpitala Zespolonego im. L. Perzyny w Kaliszu;
ordynator: dr n. med. Jerzy Manasterski)

Streszczenie

Zgorzel gazowa jest ciężkim, zagrażającym życiu stanem infekcyjnym wywołanym przez bakterie beztlenowe. Podkreślono rolę szybkiego rozpoznania i leczenia tego schorzenia. Opisano przypadek 54-letniego chorego z ropowicą gazową szyi. Źródłem infekcji były liczne zgorzelinowe zęby.

Roman K. Meissner
WYDZIAŁ LEKARSKI PIERWSZEGO
UNIwersYTETU SYBERYJSKIEGO DO 1900 ROKU
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
POLONII SYBERYJSKIEJ
(Katedra Historii Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego
im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)
CZCIGODNEMU PANU PREZESOWI HONOROWEMU KTL,
DR. MED. ZBIGNIEWOWI KLEDECKIEMU,
CZŁOWIEKOWI WIELKICH ZASŁUG DLA NAUKI

I KULTURY POLSKIEJ NA 90. URODZINY AUTOR

Streszczenie

W oparciu o dostępne w Polsce źródła przedstawiono genezę pierwszego syberyjskiego uniwersytetu w Tomsku, organizację jego Wydziału Lekarskiego (początki katedr, zakładów i klinik), zaprezentowano pierwsze grono nauczające, omówiono sytuację materialną i zdrowotną studentów, przeanalizowano poziom dydaktyki i badań naukowych.

W kolejnej części podjęto próbę prześledzenia obecności Polaków na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Tomskiego, uwzględniając dzieje miejscowej Polonii w II połowie XIX wieku. Na zakończenie naszkicowano losy polskich absolwentów Wydziału Lekarskiego tegoż Uniwersytetu do końca XIX wieku i jako ich ilustrację przytoczono działalność zawodową w górach Ałtaju jednego z pierwszych polskich wychowanków tegoż Wydziału dr. Aleksandra Macieszy.

Zbigniew Kledecki **Ochrona zdrowia w Kaliszu w latach II wojny światowej**

Streszczenie

Autor przedstawia zarządzenia władz niemieckich dotyczących ochrony zdrowia w Kaliszu w czasie II wojny światowej, przypomina sylwetki lekarzy polskich, żydowskich i niemieckich z tego okresu.

Zbigniew Kledecki **Pieczęcie Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego – Nowe spojrzenie** **Stamps of Kalisz Physicians ' Society A new perspective**

W 1968 roku w „Archiwum Historii Medycyny” wydrukowano artykuł zasłużonego przewodniczącego Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego dra med. univ. Józefa Makowca i jego córki lek. Barbary Makowiec. Artykuł zatytułowano Kaliskie Towarzystwo Lekarskie i jego pieczęcie. Praca ta wymaga uzupełnień i sprostowań.

Pierwsza pieczęć Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego (KTL) używana była od 1877 roku, roku powstania Towarzystwa. Towarzystwo nosiło oficjalną nazwę „Общество Врачей Калишской Губернии” (zabór rosyjski). Aby uniknąć używania języka rosyjskiego posłużono się nazwą łacińską „Societas Medica Calisiensis” (ryc. 1). Nazwa ta zresztą jest używana do dnia dzisiejszego, obok nazwy polskiej i angielskiej. Pieczęć ta stosowana była do 1914 roku. Ta pierwsza pieczęć zachowała się jedynie na okładce podniszczonego egzemplarza „Pamiętnika Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego” (ryc. 2). Tu trzeba przypomnieć, że całe znaczące archiwum naszego Towarzystwa Niemcy w czasie II wojny światowej, wraz z książkami kaliskich bibliotek polskich, świętymi księgami żydowskimi zużyli do zasypania rzeczki Bogdanki, przepływającej przez Kalisz.

Po I wojnie światowej w 1918 roku KTL wznowiło swoją działalność. Pieczętowano wówczas skromną pieczęcią z nazwą Towarzystwa i datą 1877 (ryc. 3). W 1927 roku weszła w życie nowa pieczęć z nazwą Towarzystwa i laską Eskulapa (ryc. 4). Znamy ją z dyplomu Członka Honorowego dra Bronisława Koszutkiego, ówczesnego prezesa KTL. Tak więc w międzywojniu używano 2 różne pieczęcie Towarzystwa. W pracy B. i J. Makowców błędnie napisano, że w tym okresie Towarzystwo nie używało żadnej pieczęci.

Po II wojnie światowej, w 1951 roku, KTL utraciło samodzielność i zostało przymusowo włączone w struktury powstającego Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Zaowocowało to nową pieczęcią, używaną od 1951 roku. W otoku pieczęci napis „Kaliskie Towarzystwo Lekarskie 1877”, a pośrodku pieczęci „Oddz. / Polskiego / Tow. Lek.” (ryc. 5).

Wreszcie nadeszła zmiana ustroju politycznego, skorzystało na tym nasze Towarzystwo i w czerwcu 1990 roku odzyskało samodzielność występując z Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Potrzebna była nowa pieczęć. Z pierwszej znanej pieczęci Kalisza z roku 1374 przejęto rysunek środka tej pieczęci: trębaczka kaliskiego i murów miasta (ryc. 6).

W otoku napis: „·Societas · Medica · Calisiensis · 1877·” (ryc. 7). Początkowo była to pieczęć kauczukowa o średnicy 40 mm, zmieniona wkrótce na metalową o średnicy 37 mm. Ta pieczęć jest obecnie w użyciu.

Pieczęcie ryciny - w przygotowaniu.

Zapowiadana przez autorów B. i J. Makowców pieczęć (ryc. 8) nigdy nie była pieczęcią naszego Towarzystwa, było to tylko logo KTL używane na listownikach, zaproszeniach itp.

BOGUMIŁA CELER
EKSLIBRISY MEDYCZNE
W ZBIORACH KSIĄŻNICY PEDAGOGICZNEJ
IM . A. PARCZEWSKIEGO W KALISZU
(z Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu, dyrektor: dr hab. n. hum. K. Walczak)

Streszczenie

Artykuł zawiera charakterystykę fragmentu cennej kolekcji ekslibrisów przekazanej przez Władysława Kościelniaka Książnicy Pedagogicznej. Autorka skupiła uwagę na zaprezentowaniu ekslibrisów o tematyce medycznej. Biblioteka gromadzi zbiory specjalne od 1976 roku.

W skład tych zbiorów wchodzi ekslibrisy, rękopisy, fotografie, grafika, stare druki, mikrofilmy i inne. Tematycznie związane są w głównej mierze z Kaliszem. Cyklicznie prezentowane są na wystawach organizowanych w bibliotece.

Jerzy Bielawski
Medycyna i filatelistyka
Medicine and philately

Wprawdzie w tytule użyłem świadomie słowa medycyna, ale na jej temat nie mogę się wypowiadać z wiadomych względów. Postaram się natomiast, w miarę swoich skromnych możliwości, napisać na temat filatelistyki i jej związków z medycyną oraz lekarzami, zajmującymi się kolekcjonowaniem walorów filatelistycznych.

Filatelistyka jako hobby w potocznym rozumieniu sprowadza się niejednokrotnie do zjawiska odbieranego przez część osób z pewnym pobłażaniem i tolerancją, ale bywa, że nawet z pogardą i lekceważeniem. Jakkolwiek od wielu osób słyszy się też, że posiadają z lat młodości klaser lub klasery ze znaczkami pocztowymi, co w pewnym stopniu nobilituje je w oczach filatelisty.

Filatelistyka jako dziedzina kolekcjonerska powstała z chwilą pojawienia się w Wielkiej Brytanii w roku 1840 pierwszego znaczka pocztowego. Początkowo nową dziedzinę kolekcjonerstwa określano mianem „philatelia”, utworzonym z dwóch wyrazów greckich:

„philos” – przyjaciel, miłośnik i „ateleja” – wolny od opłat. Potocznie pojęciem „filatelia” określano zamiłowanie do znaków pocztowych. Później przyjęła się nazwa filatelistyka, która stała się określeniem wieloznacznym.

Kaliskie Towarzystwo Lekarskie w nowej siedzibie Kalisz Phycians' Society in its new home base

13 VI 2010 roku nastąpiło otwarcie sali wykładowo-dydaktycznej w nowej siedzibie Kaliskiej Delegatury Wielkopolskiej Izby Lekarskiej przy ulicy Poznańskiej 64 w Kaliszu.

Na uroczystość otwarcia zostali zaproszeni i uczestniczyli w zebraniu obaj prezesi KTL - dr med. Zbigniew Kledecki i dr n. med. Piotr Suda. Po części oficjalnej lek. dent. Jacek Zabielski, przewodniczący Delegatury Kaliskiej WIL, w porozumieniu z prezesem WIL w Poznaniu dr n. med. Krzysztofem Kordelem, zaproponował możliwość wynajęcia na potrzeby KTL (siedziba zarządu, archiwum) jednego z pomieszczeń w budynku nowej siedziby Kaliskiej Delegatury WIL. Propozycja od razu spotkała się z nieukrywany entuzjazmem obu prezesów.

Już wcześniej toczyły się nieoficjalne rozmowy o przeniesieniu siedziby KTL do budynku Kaliskiej Delegatury WIL. 5 VI 2010 roku odbyło się zebranie zarządu KTL na którym jednogłośnie członkowie zarządu przychyliłi się do wspomnianej propozycji. Zarząd KTL wystosował stosowne pisma i już oficjalnie od 1 I 2011 roku sekretariat i zarząd KTL rozpoczął pracę na nowym miejscu. Również przeniesiona została większość zbiorów archiwalnych KTL i bieżąca dokumentacja. Pomieszczenie mieści się na I piętrze, obok sekretariatu Delegatury Kaliskiej WIL. Przed rozpoczęciem pracy sekretariatu KTL, ze wspólnych środków Wielkopolskiej Izby Lekarskiej i Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego została wykonana meblościanka z półkami pozwalająca na umieszczenie przeniesionych zbiorów archiwalnych i dokumentów Towarzystwa. Również za zgodą i aprobatą przewodniczącego Kaliskiej Delegatury WIL lek. dent. Jacka Zabielskiego, korytarz nowej siedziby został przyozdobiony olejnymi portretami byłych prezesów KTL.

Zarówno Zarząd KTL jak i kierownictwo Kaliskiej Delegatury Wielkopolskiej Izby Lekarskiej są przekonani, że tak bliskie sąsiedztwo zaowocuje wspólnymi działaniami w zakresie prowadzenia szkoleń dla lekarzy Południowej Wielkopolski oraz zacieśni działania prowadzone przez te organizacje na rzecz wspólnoty lekarskiej, między innymi w zakresie dokumentowania działalności i dokonań lekarzy naszego regionu.

dr n. med. Piotr Suda
Prezes KTL